

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 13.02.2026 nr 2-3/15-473/
Meie 06.03.2026 nr 1.5-1.1/429-2

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele (KK 473)

Lugupeetud Riigikogu esimees

Vastan Riigikogu liikme Aleksandr Tšaplõgini poolt esitatud küsimustele patsientide kaitse ja tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse kohta.

- 1. Milline riigiasutus vastutab Eestis patsientide kaitse eest olukorras, kus tasuline tervishoiuteenus jääb pooleli arsti tegevusloa puudumise või selle peatamise tõttu?**

Tervishoiuteenuse osutajale on kehtestatud riiklikud nõuded õigusaktidega, sh tegevusloa olemasolu kohustus. Järelevalvet tervishoiuteenuse osutaja poolt õigusaktidega kehtestatud nõuete täitmise üle teostab Terviseamet. Tervishoiuteenuse osutamise tegevusluba annab õiguse osutada tervishoiuteenuseid tegevusloas märgitud ulatuses ja tegevuskohas. Tegevuslubasid väljastab, muudab, peatab ja tunnistab kehtetuks Terviseamet tervishoiuteenuste korraldamise seaduse, majandustegevuse üldosa seaduse ja teiste õigusaktide alusel. Tervishoiukorralduse infosüsteemis (MEDRE) töödeldakse tervishoiuteenuse osutaja tegevusloa ja selle menetluse andmeid ning selle infosüsteemi vastutav töötaja on Terviseamet. Terviseamet avaldab tervishoiukorralduse infosüsteemis olevad tervishoiutöötaja kvalifikatsiooni ja tervishoiuteenuse osutaja tegevusloaga seotud andmed.

Tervishoiuteenuse osutajal on igakülgne vastutus oma patsientide ees, kuna patsiendi ja tervishoiuteenuse osutaja vahel on eraõiguslik lepinguline suhe. Kui teenust osutanud arst on lepingut rikkunud, kohaldub lepingu rikkumisele tsiviilõiguslik vastutus ja kahju kannatanud isikul on õigus nõuda teenuse osutajalt kahju hüvitamist.

Tervishoiuteenuse osutamist käsitleb võlaõigusseadus (VÕS) kui lepingut kahe osapoole vahel. VÕS sätestab tervishoiuteenuse osutaja tervishoiuteenuse osutamisega seotud kohustused. VÕS kohaselt tervishoiuteenuse osutamise lepinguga kohustub üks isik (tervishoiuteenuse osutaja) osutama oma kutsetegevuses teisele isikule (patsient) tervishoiuteenust, eelkõige vaatama patsiendi arstiteaduse reeglite järgi tema tervise huvides läbi, nõustama ja ravima patsienti, samuti teavitama patsienti tema tervisest ja ravi käigust ning tulemustest. Tervishoiuteenus peab

vastama vähemalt arstiteaduse üldisele tasemele teenuse osutamise ajal ja seda tuleb osutada tervishoiuteenuse osutajalt tavaliselt oodatava hoolega.

Eeltoodud VÕS sätete vastu eksimise korral rakendub tsiviilvastutus.

Alates 01.11.2024 kehtib tervishoiuteenuse osutajatele kohustuslik vastutuskindlustus (patsiendikindlustus), mille kaudu saab teatud juhtudel nõuda hüvitist raviprotsessis tekkinud välditava tervisekahju eest. Seega on isikul õigus kaaluda kahjunõude esitamist tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse seaduse (TOKVS) alusel eeldusel, et asutusel oli olemas vastutuskindlustuskaitse teenuse osutamise hetkel ja kui isik sai tervisekahju tervishoiuteenuse tegemata jätmise tõttu. Iga juhtumit hindab kindlustusandja.

Rõhutame, et patsiendi sellise rahalise kahju hüvitamise nõude kanal, mis on seotud pettuse teel saadud ettemaksuga, mille eest teenust ei osutatud, on kliiniku vastu tsiviilõiguslik nõue. Nõude lahendamise võimalusteks on kas teha seda kohtu kaudu või sõlmida kohtuväline kokkulepe asutusega ettemaksu tagastamiseks.

2. Kas kehtiv regulatsioon sisaldab piisavaid mehhanisme patsientide rahalise kahju vältimiseks või hüvitamiseks sellistes olukordades?

Nimetatud olukorras kohalduvad tavapärased tsiviilõiguslikud (VÕS) kahju hüvitamise alused, kuna patsiendi ja teenuseosutaja vahel on eraõiguslikus suhtes sõlmitud leping. Ministeeriumi hinnangul on need alused piisavad.

3. Kas ministeerium peab vajalikuks täiendada õigusakte, et vältida olukordi, kus patsient jääb ilma ravita ja ilma võimaluseta kahju hüvitamiseks?

Hetkel ei ole tööplaanis kahju hüvitamise osas õigusakte muuta. TOKVS on kehtinud veidi üle aasta ning süsteemi käivitumist seiratakse jooksvalt. TOKVS rakendumise põhjalikumaks hindamiseks on kavas järelhindamine 2028. aasta jooksul.

4. Kas ministeerium on analüüsinud vajadust kehtestada täiendavaid nõudeid erakliinikutele või tervishoiuteenuse osutajatele, näiteks kohustuslikku vastutuskindlustust või muid garantiimehhanisme patsientide kaitseks?

Eestis kehtib alates 01.11.2024 TOKVS, mis reguleerib tervishoiuteenuse osutaja tsiviilvastutuse kohustuslikku kindlustust ja tervishoiuteenuse osutamise käigus patsiendile või muule õigustatud isikule tekkinud kahju hüvitamist ning vastutuskindlustuse vaidluste lahendamise korda, kui tervishoiuteenuse osutamise tagajärjel on patsiendil tekkinud kehavigastus või tervisekahjustus või patsient sureb.

5. Milliseid samme soovib ministeerium tavapatsiendile, et veenduda tervishoiuteenuse osutaja pädevuses ja vältida sarnaste olukordade tekkimist?

Soovitame avalikult kättesaadavas Terviseameti registris <https://medre.tehik.ee/home> kontrollida tervishoiuteenuse osutaja pädevust ja tegevusloa olemasolu ning vastutuskindlustuse kohustuse täitmist. Soovitame alati ka kontrollida avalikult kättesaadavaid muid andmeid teenuse osutaja kohta (krediidiraportid, teiste patsientide tagasiside jms). Soovitame eelnevale kontrollimisele tähelepanu pöörata

eriti siis, kui tegu on riskantse või kuluka tasulise teenusega inimese jaoks ning osutatava teenuse hinnad on oluliselt madalamad teistest teenuseosutajatest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Karmen Joller
sotsiaalminister

Liis Paas
Liis.Paas@sm.ee